دهقان

هفته‌نامه

هفته‌نامه دهقان ▪ شماره یکصدوچهل‌وهشتم ▪ شنبه ▪ ۵سرطان ▪ ۱۴۰۰

۵

۳

امضای تفاهم‌نامه‌ای میان وزارت زراعت و سازمان غذایی جهان به منظور کاهش موارد سوءتغذی و پایه‌دار شدن مصونیت غذایی

شیرشاه‌امیری معین مسلکی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری امروز تفاهم‌نامه‌ای را با پارواتی راماسوامی معاون سازمان غذایی جهان در افغانستان،WFP، در مقر این وزارت به امضا رساند.
این تفاهم‌نامه به اساس استراتیژی سازمان غذایی جهان و استراتیژی ملی مصونیت غذایی افغانستان تهیه شده و برمبنای آن، سازمان غذایی جهان در بخش‌های منابع طبیعی، پایدار بودن سیستم غذا و کاهش سوی تغذی کمک می‌کند.
شیرشاه‌امیری معین زراعت و مالداری در مراسم امضای این تفاهم‌نامه گفت: «زراعت یکی از سکتورهای مهم می‌باشد که ۴۴ درصد منبع عایدات کشور از این طریق تامین می‌شود. تغییر اقلیم یکی از چالش‌های جهان است که سکتور زراعت را نیز متضرر می‌سازد، این تفاهم‌نامه کمک می‌کند تا همکاران ما در این بخش فعالیت‌های بهتری انجام دهند.»
آقای امیری افزود که درچارچوب این تفاهم‌نامه ارقام و معلومات زراعتی از ولسوالی‌ها و ولایات جمع‌آوری می‌شود تا در تهیه پالیسی‌ها وزارت زراعت را یاری رساند.
معین زراعت و مالداری وزارت زراعت گفت: «یکی از خوبی‌های این تفاهم‌نامه ایجاد همکاری و هماهنگی بیشتر میان وزارت زراعت و سازمان غذایی جهان می‌باشد تا فعالیت‌ها در بخش تولید، حفاظت، تغذیه، خاصتاً تغذیه در بخش زنجیره ارزش گندم و سویابین را دیزاین و تطبیق می‌نماید.»
هزینه اجرای این فعالیت ۱۲۷هزار و ۹۹۰ دالر درنظر گرفته شده و در بخش‌های افزایش تولید سویابین، گندم، و ظرفیت‌سازی به مصرف می‌رسد. سروی، ایجاد سیستم جمع‌آوری معلومات، قیمت‌ها، تحلیل ارقام و به نشر رسانیدن و تحلیل معلومات نیز شامل مواد این تفاهم‌نامه می‌شود.
پارواتی راماسوامی معاون سازمان غذایی جهان، در این باره می‌گوید: «متعهد به ادامه‌ی همکاری سکتور زراعت می‌باشیم. تولید، مصوونیت غذایی و جمع‌آوری ارقام از موضوعات اساسی سکتور زراعت می‌باشد، از همین خاطر این فعالیت را حمایت می‌کنیم، در کنار خانواده‌ی دهقانان افغانستان هستیم و همکاری‌های خود را ادامه می‌دهیم.»

د کرنې په برخه کې د تحصيلي بورسيو د زياتوالي په پار د هند مرستيال سفير سره د کرنې وزير کتنه

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزير ډاکټر انوارالحق احدي، په کابل کې د هند مرستيال سفير راغورام اس سره، د افغانستان د کرنې په برخه کې د مرستو په پار خبرې وکړې.
د کرنې وزير په دې کتنه کې د هندمرستيال سفير څخه وغوښتل، چې د کرنې اوړندو رشتو کې د متخصصينو د روزنې په پار له ډلې د ښوالۍ په برخه کې بورسيې ځانگړې کړي. په کابل کې د هند مرستيال سفير راغورام اس وويل، هېواد يې علاقه لري، چې افغان زده کړيالانو ته د بورسيو ورکولو ترڅنگ، د کندهار پوهنتون د کرنې د برخې ملاتړ هم وکړي او وړتيايي لوړ کړي. هغه دغه راز وويل، چې په افغانستان کې اوس هم هند دکرنې سکټور دملاتړ په برخه کې پروژې لري، چې له نورو وزارتونو سره عقد شوي دي. د کرنې وزير وويل، چې د کرنې اړوند پروژې دې له دې وروسته د افغانستان د کرنې وزارت سره په همغږۍ پلي شي.

د چوپړتياوو پروخت وړاندې کولو او د پروژو پر پلي کېدو د کرنې وزير ټينگار

دکرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د رهبرۍ غونډه، ددې وزارت د مرستيالانو او يوشمېر رييسانو په گډون په لاره واچول شوه او پر بېلابېلوموضوعاتو خبرې اترې او پرېکړې وشوې.
په دې غونډه کې د کرنيزو پروژو د پلي کوونکو پر ستونزو خبرې وشوې او پريکړه وشوه، چې اړوندو چارواکو د قانون پر اساس دې يادو ستونزو هوارولو په پار لاس په کارشي. دغه راز په دې غونډه کې له يو ولايت څخه نورو ولايتونو ته د زعفرانو پر لېږد هم خبرې وشوې.
دکرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزير ډاکټر انوارالحق احدي سپارښتنه وکړه، چې ښکېلو اړخونو سره په گډه د زعفرانو سکټور په برخه کې شته فرصتونه او ننگونې په اساسي ډول ورازول شي او ددې سکټور د پياوړتيا په پار لاډېر فرصتونه رامنځته شي.
د يادو موضوعاتو سربېره، په دې غونډه کې د کارکوونکو د تبديلۍ پر غوښتنو، ژر تر ژره د يوشمېر ستونزو هوارولو او د کارکوونکو د سوپر اسکيل پر سهميې هم خبرې وشوې او پرېکړه وشوه، چې د سوپر اسکيل د موثريت او معقوليت د زياتوالۍ په پار دې د کرنې په وزارت کې يو نوی کړن لاره جوړه شي. دغه راز په دې غونډه کې د بزگرانو ستونزې هم مطرح شول، د کرنې وزير سپارښتنه وکړه، چې امکاناتو ته په کتو دې ژر تر ژره دا ستونزې هوارې شي.
په دې غونډه کې پر يوشمېر نورو موضوعاتو هم خبرې وشوې. د کرنې وزير ټينگار وکړ، چې د هېواد په کچه د پروژو پر پلي کېدو او د چوپړتياوو پر وخت وړاندې کولو په پار دې پاملرنه ډېر شي.

جلسه هماهنگی میان وزارت زراعت، اداره ملی حفاظت محیط زیست و سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برگزار شد

جلسه هماهنگی پروژه مدیریت آب‌ریزه‌ها جهت سازگاری با اثرات تغییر اقلیم در حوزه دریایی کابل، به رهبری حشمت‌الله غفوری، معین آبیاری و منابع طبیعی وزارت زراعت با نماینده‌گان اداره ملی حفاظت محیط زیست و سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO) به‌صورت آنلاین برگزار شد.
پروژه مدیریت آب‌ریزه‌ها جهت سازگاری با اثرات تغییر اقلیم در حوزه دریایی کابل، ۵۰ میلیون دالر هزینه دارد که از سوی صندوق سبز اقلیم (GCF) تمویل می‌شود.
قرار است این پروژه در مدت شش سال از سوی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری با همکاری اداره ملی حفاظت محیط زیست و سازمان خوراک و زراعت ملل متحد تطبیق شود.

د بزګر خبرې

کورنیو تولیداتو څخه ګټه پورته کول د هېواد اقتصاد سره مرسته

د کرنې د پرمختګ او د ملي تولید د ودې په پار د اړتیاوو له ډلې یو هم له کورنیو تولیداتو څخه د مصرف کلتور دودول دی. اوس چې د کورنیو تولیداتو د حاصل فصل دی او ډېرشمېر کرنیز محصولات او مېوې بازار ته وړاندې شوي دي، ټول خلک باید د خپلو هېوادولو له تولیداتو څخه ګټه پورته کړي. دا چاره حتمي او ترڅنګ یې وطن پالنه او ارزښتناکه چاره ده، که څه هم اوس کوچنی ښکاري خو په راتلونکې کې له موږ سره ډېرې مرستې کوي.
د تولید ترڅنګ باید موږ په پیل کې، په خپلو لګښتونو کې په کورنیو سرچینو تکیه وکړو او د تولید په ښه کولو سره ورو ورو دا تولیدي وړتیاوې د نورو هېوادونو پر هېوادوالو تحمیل کړو. ترڅو هغوی هم زموږ له محصولاتو ګټه پورته کړي.
باید وویل شي، چې د چارو د ښه والي په پار دکار د ځواک انګېزه، برسېره پر دې چې د اقتصادي انګېرنې نظام تر اغېزلاندې وي په خپلواک تولید او په شخصي انګېزې سره په ښه توګه تر سره کېږي.
نن په بازار کې وطني مېوې له نورو مېوو څخه تر ټولو غوره کیفیت لري، ارګانیک دي او په طبیعي لارو چارو تولیدېږي. غوره کیفیت ددې لامل کېږي، چې نور خلک هم په ډېر لېوالتیا سره زموږ له تولیداتو څخه ګټه پورته کړي او دا په دوامداره توګه زموږ د اقتصادي ودې لامل کېږي.
هېوادوال له کورنیو تولیداتو څخه د ګټې اخیستنې ترڅنګ باید، د پېرېدونکو په صفت تولیدوونکو ته مشورې ورکړي او وړاندیز وکړي، چې باید د دوی تولید څنګه کیفیت لرونکې وي. دا تولید کولی شي، چې د یوې بڼ منه او یا د یوې فابریکې تولیدي جوس وي. تولیدوونکي هم د خپل کاروبار د پیاوړتیا په پار باید هلې ځلې وکړي، چې د پېرېدونکو رضایت ترلاسه کړي او خپل تولیدات په غوره معیار برابر او د پلور لپاره چمتو کړي. په دې لارو چارو سره د افغانستان ټول محصولات کولی شي، چې په نړۍ کې غوره نوم او ځای خپل کړي.
د افغانستان د یوې وګړې په توګه او دا چې زموږ هېواد یو کرنیز هېواد دی، باید خپل ورځنۍ اړتیاوې د خپل کور له نږدې هټۍ او ځای څخه او د سیمه ییزو او وطني تولیداتو له پېر څخه پیل کړو. هڅه مو باید دا وي، چې وطني او دخپل هېواد تولید شوي توکي وپېرو. په دې کار سره د سیمه ییز مارکېټ د ودې لامل کېږو او ترڅنګ یې د کورنیو تولیداتو د پیاوړتیا او د داخلي تولیدوونکو د هڅونې لامل هم کېږو.
هر هېوادوال باید په ښارونو او بازارنو کې کورنیو محصولاتو ته لومړیتوب ورکړي. واقعیت داده، چې د افغانستان کرنیز تولیدات، ډېر طبیعي او ارزښتناک دي، دا ارزښت ته باید وده ورکړو او له نن څخه یې لا ډېر پیاوړې کړو.
که د یوشمېر هېوادوالو منفي انګېرنه او ځوچ بلد شي، کولی شو چې په ټولو برخو کې د ودې لامل شو. د بېلګې په توګه هره ورځ میلیونونه خلک د هېواد بازارونو ته ځي. که له دې ډلې هر څوک د خپل وس مطابق یو کورني محصول وپېري، دا په دې مانا ده، چې میلیونونه کورني محصولات پلورل شوي دي او پیسې یې یا بزګر او یا یو بل کلیوال ته رسېدلې دی او پیسې د ننه په افغانستان کې پاتې دي او داقتصاد کړۍ پرې څرخي.
په همدې وروځو کې په بازار کې د نورو ډېرو بهرنیو مېوو ترڅنګ، کورني مېوې هم په ښه شکل او ښه بیه تر لاسه کېږي. نو ښه خبره داده، چې د کېلې او امو پرځای، چې له بهره واردېږي، له هندوانو، خټکیو، منې او نورو کورنیوتولیداتو څخه ګټه پورته کړو.
که په یادو برخو کې هېوادوال بدلون منوونکي وي، نو لرې نه ده، چې زموږ ګران هېواد به په هره برخه کې ځان بسیاینې ته ورسېږي او په دې سره به د هېواد د ملي اقتصاد ودې ته زمینه برابره شي.

۶۱۰ بسته وسایل باغداری به شماری از باغداران کابل توزیع شد

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، از طریق برنامه حمایت از اولویت ملی دوم، SNaPP۲، به شماری از باغداران ولسوالی‌های ده‌سبز، شکردره و سروبی بسته‌های وسایل باغداری و زراعتی توزیع کرد.
شیرشاه‌امیری معین مسلکی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، در مراسم توزیع این بسته‌های باغداری گفت: «جای خوشی است که برای ۶۱۰ تن از باغداران سه ولسوالی کابل این وسایل را توزیع می‌کنیم. این وسایل می‌تواند در قسمت جمع‌آوری میوه و پرورش درختان مردم را کمک کند و وسایل ضروری و از نیازمندی‌های باغداران است.»
آقای امیری افزود که وزارت زراعت به توسعه و پیشرفت زراعت و باغداری توجه جدی دارد. او گفت: «این کمک‌ها را برای پیشرفت زراعت و باغداری انجام می‌دهیم، چون هدایت رییس صاحب‌جمهور نیز است تا در زندگی دهقانان و باغداران تغییر بیاوریم. در آینده‌ی نزدیک برای یک‌هزار و پنج‌صد تن از باشنده‌گان پروان، لوگر و بغلان نیز این کمک‌ها را ادامه می‌دهیم در تلاش هستیم که به ولایت‌های دیگر نیز انکشاف دهیم.»
این وسایل از طریق برنامه حمایت از اولویت ملی دوم یا SNaPP۲ مربوط به وزارت زراعت، تهیه شده و برای کنترول امراض و آفات نباتی، جمع‌آوری میوه‌جات و افزایش حاصلات کار گرفته می‌شود.
عمرجان منگل رییس زراعت کابل، در این باره می‌گوید: «این کمک‌ها براساس تقاضای باغداران و دهقانان صورت گرفته است، چون در گذشته شکایت از کمبود وسایل داشتند.»
این بسته‌های باغداری شامل زینه، قیچی، اره، پمپ و سبد برای جمع‌آوری میوه می‌شوند.

گفتگوی مشورتی معین مالی و اداری با رییسان ولایات در باره تعیینات و تشکیل وزارت زراعت

عبدالهادی رفیعی معین مالی و اداری وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، امروز از طریق ویدیو کنفرانس پیرامون تشکیل و تعیینات سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ سکتور زراعت، همراه با رییسان اداره زراعت ولایات مشورت کرد.
آقای رفیعی گفت: «تشکیل و تعیینات سال گذشته نظر به نقشه‌ی جغرافیایی هر ولایت ساخته شده، تشکیل فعلی از طرف مقام عالی ریاست‌جمهوری تایید و منظور شده، نقشه راه زراعت افغانستان نظر به نیازمندی هر منطقه می‌باشد که ترتیب شده است. حال نیاز است مشوره شما گرفته شود، تا کمبودات در تشکیل امسال در نظر گرفته شده و پُر گردد.»
معین مالی و اداری هم‌چنین افزود که تشکیل و تعیینات دهقان‌محور است و این گفتگو نیز به منظور مشورت با روسای ولایات در باره کارمندان است تا آنان بی‌سرنوشت نشوند.
او تاکید کرد که هر کارمند باید مطابق به تخصص‌شان در بست‌ها تعیین گردند و در ضمن کارمندان مرکزی کم‌تر و کارمندان محلات و ولسوالی‌ها بیشتر شده‌اند.
او گفت که این تغییر به منظور عرضه خدمات بیشتر به مردم به‌وجود آمده است.
در این گفتگوی مشورتی ویدیوی، رییسان اداره زراعت ولایات، نظریات و پیشنهادات‌شان را شریک ساخته و خواستار توجه رهبری مقام وزارت شدند. تعدادی از رییسان ولایتی خواستار افزایش کارمندان شدند. آنان تاکید کردند که در تعیینات جدید نظریات و پیشنهادات‌شان درنظر گرفته شود و در تقرری‌ها مشورت صورت گیرد.
عبدالهادی رفیعی در جمع‌بندی این نشست گفت: «نظر به امکانات به همه‌ی ولایات خدمات عرضه و خواست‌های شما در نظر گرفته می‌شود. تشکیل هم براساس اولویت‌ها ساخته شده تا زراعت انکشاف داده شود.»
رییسان اداره زراعت ولایات خواستند تا در آینده نیز چنین کنفرانس‌هایی راه‌اندازی شود تا بتوانند نیازمندی‌های مردم و ریاست‌های زراعت را مستقیم به مسوولان رده‌اول وزارت برسانند.
این نشست با حضور رییسان منابع بشری و امور ولایات و تعدادی از مشاورین بخش منابع بشری وزارت زراعت در اتاق نشست‌های معین مالی و اداری راه‌اندازی شده بود.

هفت پروژه آبیاری در کابل تطبیق می‌شود

هفت پروژه آبیاری به ارزش ۷۳ میلیون افغانی از بودجه انکشافی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در ولسوالی‌های شکردره و پغمان ولایت کابل تطبیق می‌شود.
این پروژه‌ها ساخت سه آب‌ریزه در ولسوالی شکردره و چهار کانال در ولسوالی پغمان را در بر می‌گیرد.
با تطبیق این پروژه‌ها، روزانه برای بیش از یک هزار نفر زمینه کار فراهم خواهد شد.

کورنۍ بڼګۍ د مرضیې ژوند بدل کړئ

د کورنیو بڼګیو (باغچو) او شنوخونو جوړول د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت له بنسټیزو فعالیتونو څخه دي، چې موخه یې د کورنیو د خوړو خوندیتوب، په اقتصادي او ټولنیزو چارو کې د مېرمنو ونډه زیاتول، د بېوزله مېرمنو او کورنیو ملاتړ او د کورنیو اقتصادي غوړېدا ده.
د کرنې وزارت دیاد وزارت اړوند د یوشمېر پروژو له لارې د هېواد په ټولو ولایتونو کې بېوزله مېرمنو ته د نورو چوپړتیاوو ورانديې کولو ترڅنګ دوی ته د کورنیو بڼګیو د جوړولو او په کې د کرکېلي زمینه برابروي.
د دغو چوپړنو په لړ کې د کرنې وزارت له دویم ملي لومړیتوب څخه د ملاتړ پروژه « SNaPP۲» د ننګرهار د بهسودو ولسوالۍ د بهسود خاص کلی اوسېدونکې مېرمن مرضیې ته هم په کورنۍ باغچه کې د کرکېلي په پار د سبو تخمونه، د بزګرۍ اړونده توکې او روزنې ورکړې دي.
مېرمن مرضیه د یوې بېوزلې کورنۍ سرپرستي کوي او په وینا یې تر دې مخکې، چې د کرنې وزارت له دویم ملي لومړیتوب څخه د ملاتړپروژه « SNaPP۲» ورته په کورنۍ باغچه کې د کرکېلي په پار د سبو تخمونه او د کرکېلي توکي ورکړي ژوند یې له اقتصادي اړخه د کړاوونو ډک ژوند ؤ.
مېرمن مرضیې وویل: «د پیسو تر لاسه کولو هیڅ کومه سرچینه مې نه درلود، له ستونزو زورېدم، ماشومان مې ښوونځي ته تلل خو زما وس نه وه، چې د دوی لګښتونه پوره کړم.»
هغې زیاته کړه، تل به مې هلې ځلې کولې، چې یوه لاره پیداکړم ترڅو د خپل کورنۍ ملاتړ وکړم. په همدې کې یوه ورځ د کرنې وزارت کارکوونکي زموږ کلي ته راغلل او هغو مېرمنو سره، چې د کرنې او مالدارۍ په برخه کې د کار کولو علاقه لرل ورسره مرسته کول.
زه هم په دې برنامه کې شامله شوم د کرنې وزارت د « SNaPP۲» برنامې کارکوونکي د کرکېلي ټول موارد په ښه او اسانه ژبه تشریح کول او موږ ته به یې ور زده کول.
مرضیه وویل، د کرنې وزارت کارکوونکي دوی ته د کرکېلي عصري بڼې او لارې چارې وښودل او ترڅنګ یې پر دوی د سبو لکه د فاصلیې، بنډیو او رومیانو اصلاح شوي تخمونه ووېشل شول.
مېرمن مرضیه وایي له کله نه چې، د کرنې وزارت له دویم ملي لومړیتوب

څخه د ملاتړ پروژه « SNaPP۲» د دوی په سیمه کې کار پیل کړ، نو دې ته یې په کورنۍ باغچه کې دکرکېلي په پار د بېلابېلو سبو تخمونه ورکړل، چې اوس ترې حاصل اخلي.
مرضیه وویل: «په خپله کورنۍ باغچه کې مې، چې ۳۰۰ متر مربع ځمکه ده، فاصلیې، بنډۍ او رومیان کرلي دي، اوس په حاصل راغلي او هره اوونۍ ترې ۵۰۰ تر ۱۰۰۰ افغانۍ ترلاسه کوم، چې زما د کورنۍ او اولادونو د ښوونځي لګښتونو لپاره کافي ده.»
هغې وویل: «په کورنۍ باغچه کې مې، چې سابه کرلې وه اوس په حاصل راغلي او هره اوونۍ ترې پیسې ترلاسه کوم، زما هیله داده، چې په همدې کورني باغچه کې په کارکولو سره د خپلو اولادونو تحصیل ته زمینه برابره کړم، زه نالوستې یم خو نه غواړم چې ماشومان هم نالوستې شي.»
مېرمن مرضیه وایي، ښځې هیڅ کله ناتوانې نه دي، کله چې ورته د کار زمینه برابره شي، په ښه توګه کولای شي، چې د خپل کورنۍ اقتصاد په لوړولو کې مهم رول ولوبوي.
مېرمن مرضیه وایي اوس په کورنیو باغچو کې د کرکېلي پوره مهارت لري او غواړي، چې دې کار ته دوام ورکړي. دا هیله لري، چې د خپل ژوند ټولې اقتصادي اړتیاوې له دې لارې پوره کړي.

کاهش تاثیرات خشک‌سالی اولویت کلیدی حکومت است

داکتر انوارالحق احدی وزیر زراعت، آبیاری و مالداری، در جلسه‌ای در دفتر کارش با حضور معینان و روسای تخنیکی این وزارت، برنامه رسیدگی به خطرات خشک‌سالی امسال را مورد ارزیابی قرار داد.
ابتدا محمد رفیع قاضی زاده رییس عمومی منابع طبیعی وزارت زراعت گفت که حدود هفتاد ولسوالی با آسیب‌پذیری حاد و شدید ناشی از خشک‌سالی امسال مواجه‌اند. به گفته‌ی او، بیشتر مواشی در این ولسوالی‌ها با خطر کمبود علف مواجه‌اند.
آقای قاضی زاده، هم‌چنین افزود که ۸۱ ولسوالی با آسیب‌پذیری متوسط و ۲۲۱ ولسوالی دیگر در برابر خشک‌سالی امسال مصون ارزیابی شده‌اند.
در همین حال، داکتر انوارالحق احدی وزیر زراعت، آبیاری و مالداری می‌گوید که این وزارت، منظور رسیدگی به مالداران و جلوگیری از تلف شدن مواشی ناشی از خشک‌سالی، برنامه‌های مشخصی در حال اجرا دارد. آقای احدی، ابرازداشت که هم‌اکنون برنامه توزیع علوفه برای جلوگیری از تلف شدن مواشی، از سوی وزارت زراعت در همکاری و هماهنگی با شماری از نهادهای کمک‌کننده در برخی از ولایات جریان دارد.
وزیر زراعت، آبیاری و مالداری در عین‌حال تاکید کرد که در گام نخست به ولسوالی‌ها و ولایاتی که با آسیب‌پذیر بیشتر ناشی از خشک‌سالی مواجه‌اند، تمرکز می‌شود.

این درحالی‌ست که محمداشرف‌غنی رییس‌جمهور کشور، روز گذشته در پیامی به ملت و به منظور رسیدگی به پیامدهای خشک‌سالی، به نهادهای مسوول و ذیربط دولتی دستور داد تا کمک‌ها و اقدامات لازم را در این زمینه روی‌دست گیرند.

طلوع پی‌هم شمس؛ ملیحه چگونه صاحب چندین شرکت شد؟

اشرف تابش
گزارش‌گر

ملیحه شمس یک بانوی شاغل، تجارت‌پیشه و خلاق در ولایت هرات است. او متولد هرات و متعلق به یک خانواده با پیشینه زراعتی است و وابسته‌گی نزدیک به «بابای زعفران» کشور دارد. بابای زعفران، لقب پرافتخار یک مرد هراتی است که توانسته با ایده خلاقانه در حوزه ترویج و کشت زعفران، این لقب را به دست آورد. ملیحه شمس از نخستین بانوان شاغل و از نخستین ترویج‌کننده‌های زعفران در هرات به حساب می‌آید.

هرات به دلیل طبیعت خوب و زمین حاصل‌خیزش مهد پرورش زعفران در کشور است. نقش هرات و دهقانان این ولایت در پرورش، انکشاف و ترویج زراعت، حایز اهمیت است. ده‌ها ایده خلاقانه در بخش کاشت، برداشت و پروسس زعفران از این ولایت خوش‌نام به سایر ولایت‌های کشور گسترش یافته است. امروز که زعفران افغانستان به عنوان بهترین و مرغوب‌ترین زعفران دنیا شناخته می‌شود، بدون شک نقش بانوان و مردان زعفران‌کار هراتی در این موفقیت برجسته بوده است.

ملیحه شمس بانویی خلاق و کارآفرین است که در دامن چنین جامعه‌ای متولد، بزرگ و زراعت‌پیشه می‌شود. چندین زن هراتی از دامن چنین ولایت حاصل‌خیزی به تجارت‌های خوب دست یافته‌اند. ملیحه شمس فعالیتش را در حوزه کارآفرینی از یک برنامه نسبتاً کوچک خیاطی آغاز می‌کند. نخستین برنامه اشتغال‌زایی و کار رسمی‌اش را با این خیاطی شروع می‌کند و با گسترش شرکت‌های سلسله‌ای افق شمس ادامه می‌دهد. وقتی او چرخ روزگار را با چرخ خیاطی پیوند می‌زند، موفقیت‌ها یکی پی دیگر به سراغش می‌آید. بانو شمس با راه‌اندازی کورس خیاطی برای بانوان ولسوالی غوریان هرات و کار در این حرفه، توانست مبلغ ۹۰ هزار افغانی به دست آورد. او با این پول و تشویق ماماهایش، کارش را از سال‌های ۱۳۷۶ به بعد در بخش زعفران روی زمینی که از مادرش به ارث مانده بود، آغاز می‌کند. خانم شمس از اولین بانوانی بوده است که اقدام به ترویج و فروش پیاز زعفران در هرات می‌کند. او کارش را به این امید آغاز می‌کند که بتواند زنان هرات را در بخش اقتصادی به سوی خودکفایی سوق دهد. او در این راستا صادقانه تلاش می‌کند تا زمینه بهتری را برای خانم‌ها مساعد سازد.

بانو شمس از زمان شروع کارش در سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۹۰، نزدیک به صد جریب زمین را تحت پوشش زعفران در ولسوالی‌های انجیل و غوریان قرار داده است. او با تشویق و راهنمای‌های مؤثر ماماهایش، می‌تواند به‌زودی مزرعه زعفرانش را گسترش دهد و کارهایش را به‌شکل قاعده‌مند پیش ببرد.

در بخش ترویج کاشت زعفران موفق می‌شود که به بیش از ۲۵۰ خانم مشتاق کار زعفران، پیاز زعفران توزیع کند تا آن‌ها هم بتوانند گام‌های اولیه را در راستای خودکفایی و کار زعفران بردارند. وی در کنار این برنامه، به آن عده خانم‌هایی که زمین برای کشت زعفران نداشته‌اند، زمینه پروسس رب، مربا و پسته را نیز فراهم می‌کند. ملیحه شمس با خلاقیتش، اولین بار کشت هنگ را در ولایت بادغیس شروع کرده و اکنون در حال ترویج آن است.

سنتی بودن جامعه، به‌عنوان یک مشکل، همواره در مسیر فعالیت‌های اقتصادی زنان وجود داشته است. برای خانم شمس نیز این مشکل، از مشکلات بزرگ است. با این حال او در برابر این مشکلات مقاومت می‌کند و برای انسجام برنامه‌ها و تعقیب اهدافش در سال ۱۳۸۳ «شرکت شمس آرون» را راه می‌اندازد. بخش بزرگ موفقیت‌های خانم شمس با راه‌اندازی این شرکت آغاز می‌شود. با گسترش فعالیت‌هایش در شرکت شمس آرون و به دست آوردن موفقیت‌های بیشتر، در سال ۱۳۹۵ شرکت دومش را تحت عنوان «شمس رفق زعفران» تأسیس می‌کند که فعالیت‌های این شرکت را روی محصولات زراعتی به‌صورت عموم و پروسس و بسته‌بندی زعفران و میوه خشک به‌صورت خاص متمرکز می‌سازد. با بهتر شدن وضعیت کار و رونق گرفتن شرکت‌ها، برنامه‌های خلاقانه خانم شمس فراتر از ولایت هرات گسترش می‌یابد. وی «شرکت طلوع شمس رفق زعفران» را راه‌اندازی می‌کند و فعالیت آن را روی برنامه‌های زراعتی در ولایت بادغیس متمرکز می‌سازد. همچنان کار پردرامد کاشت هنگ را از ۱۵ جریب زمین در سال ۱۳۹۴ در ولایت بادغیس آغاز می‌کند.

خانم شمس یکی از بانوانی است که برنامه‌های بزرگی برای تعقیب اهدافش در نظر دارد. وی در حال حاضر در صدد شکل‌دهی برنامه‌های دیگرش در راستای تعقیب اهداف طولانی‌مدتش در هرات و بادغیس است. او علاوه بر برنامه‌های موجود، در حال طی مراحل اسناد اجاره ۸۰۰ جریب زمین از وزارت شهرسازی و اراضی است تا بتواند کارهای تجارتی و اشتغال‌زایی‌اش را گسترش دهد. همچنان تصمیم دارد زمینی را از دولت بخرد و آن را به تأسیس یک شرکت تولیدی در پارک صنعتی هرات اختصاص دهد. در کنار همه این‌ها، یکی از برنامه‌هایی که روی دست دارد، کار بالای ۲۰ جریب زمین به منظور کاشت هنگ در ولایت بادغیس است که در حال نهایی شدن است. او مصمم است تا یک شرکت کشمش‌پاکی را نیز در ولسوالی انجیل هرات راه‌اندازی کند.

یکی از ویژه‌گی‌های ملیحه شمس، جسارت و تحرک بالایش در پیش‌برد برنامه‌هاست. به همین دلیل، او توانسته در راستای اشتغال‌زایی و کارآفرینی، دو سال قبل یک سردخانه را برای نگهداری محصولات زراعتی در ولسوالی انجیل ولایت هرات فعال سازد. وی در جریان صحبت‌هایش اشاره کرد که کار یک سردخانه دیگر که به کمک یک مؤسسه در ولایت بادغیس ساخته می‌شود، در جریان است.

از دیگر دستاوردهای بانو شمس، اعمار پنج باب مرکز پروسس و بسته‌بندی زعفران در شهر هرات است. او که با پشت‌کار و تلاش فراوان توانسته است در این مدت کم به این موفقیت‌ها دست یابد، آرزومند است تا زمینه بیشتر و تسهیلات بهتری را برای زعفران‌کاران، زنان و دهقانان ولایت هرات فراهم سازد.

خانم شمس در رابطه به برنامه‌های آینده‌اش گفت: «مصمم هستم تا با گرفتن زمین از وزارت شهرسازی و اراضی، ساحه وسیعی را برای ایجاد فارم زعفران، باغ‌های پسته، باغ میوه و انگور، پروسس و بسته‌بندی این محصولات اختصاص دهم.» همچنان او آرزو دارد تا یک سردخانه را در بادغیس و یک شرکت بسته‌بندی مواد غذایی را در پارک صنعتی ولایت هرات ایجاد کند.

موفقیت‌های مادی خانم شمس، دستاوردهای معنوی هم برای او رقم زده است. او از جمله موفق به دریافت ده‌ها تقدیرنامه از سوی نهادهای ملی و بین‌المللی شده است. همچنان در هیأت مدیره بخش نظارتی اتحادیه ملی زعفران‌کاران نیز مشغول است. خانم شمس برای معرفی و بازاریابی زعفران افغانستان به چندین کشور سفر کرده و به چندین نمایشگاه ملی و بین‌المللی در بیرون از کشور اشتراک کرده است.

سرگذشت و زنده‌گی وی پر از موفقیت و سراسر آموزنده است. او که از یک چرخ خیاطی شروع کرده، اکنون سه شرکت معتبر دارد که برای صدها نفر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در هرات و بادغیس شغل ایجاد کرده است. وی در جریان فعالیتش در حوزه زراعت، ده‌ها برنامه آموزشی و ورکشاپ رهنمودی را به کمک مؤسسه‌های همکار برای زنان زراعت‌پیشه و دهقانان هرات راه‌اندازی کرده است. به نظر او، کار و فعالیت در مزرعه بستر خوبی برای استقلال مادی و خودکفایی زنان است. بدون شک وی یکی از زنان موفق و یکی از تاجران معتبر در روزگار ماست. داستان موفقیت او می‌تواند الهام‌بخش و الگویی برای تمام بانوان و زنان شاغل باشد. در روزگاری که مشکلات بی‌شمار سر راه بانوان شاغل قرار دارد، هستند زنانی که امید بیشتر و انگیزه بهتر به اعضای جامعه هدیه می‌کنند.

خانم شمس رویاهای بزرگ و ایده‌های بی‌شمار برای بازاریابی، کاشت و برداشت بهتر محصولات زراعتی کشور در سر دارد. مراکز بزرگ پروسس، سردخانه‌ها و کاشت هزاران جریب زعفران، ترویج کاشت هنگ، گسترش باغ‌های پسته و ده‌ها برنامه خلاقانه دیگر او گواه این مسأله است. حالا خانم شمس، یک خیاط تازه‌کار در یک ولسوالی دورافتاده کشور نیست؛ او یک بانوی مبتکر و یک تاجر موفق است.

د کتار په بڼه د شولې کرکېله د بزګرانو حاصلات د پام وړ زیات کړي دي

عبدالواسع خان‌زاده
خبریال

شولې یا وریجې د افغانستان له اړینو کرنیزو محصولاتو څخه دي. شولې د افغانستان په بېلابېلو ولایتونو او په ځانګړې ډول د افغانستان په شمالي او ختیځو ولایتونو کې په پراخه کچه کرل کېږي، خو د شولو کښت او د خړوبولو میتودونه یې په ډېرو مواردو کې په مسلکي ډول نه ترسره کېږي.

څرنګه چې بزګران تر ډېره په دودیزه بڼه د شولو کرکېله کوي نو، دا کار له یوې خوا د دوی حاصلات راکموي او له بل اړخ څخه د شولو کیفیت د پام وړ کموي.

په همدې موخه د کرنې، اوبولګولو اومالداری وزارت د اوبو سرچینو پراختیا د پانګوونې پروژه (LKISP) په تخار او کندز ولایتونو کې د شولو ډېر ننداریزې کروندې جوړکړې دي او بزګرانو ته یې په بېلابیلو برخو کې ښونیزې برنامې هم په لاره اچولې دي.

ددغو نندارېزو کروندو یوتن ګټه اخستونکی، محمدزی اونور بزګران، چې د کندز ولایت د دشت ارچې ولسوالۍ وسیدونکې دي، له څوکلونو راهیسې په عصري بڼه (د کتارپه بڼه) د شولو کرکېله کوي. د کښت کولو عصري میتودونه د اوبو د ضایع کېدو مخه نیسي او د تېرو تجربو پراساس طبیعي او کیمیاوي سرې هم کاروي، او ګټه ترې اخلي. په ټوله کې، د وریجو کښت ډېرو اوبو ته اړتیا لري، نو په دې اساس ځمکه باید په ښه ډول هواره شي ترڅو اوبه د ځمکې ټولو برخو ته ورسېږي او د اوبو له ضایعاتو څخه مخنیوی وشي.

تېرکال محمدزي ته په خپل کلی کې د اوبو سرچینو پراختیا د پانګوونې پروژې (LKISP) له لارې د شولو نندارېزه کرونده جوړه وه، چې ددې نندارېزې کروندې په اوږدو کې نږدې ۱۸۰ تنه بزګرانو ته په بېلابېلو برخو کې اړین مهارتونه ور زده کړل شول لکه په عصري ډول اوبولګولو، خېشاوه کول، په اساسي ډول د ځمکې هوارول، په نوې بڼه کرکېله، له کیمیاوي سرو څخه ګټه پورته کول، بېلابېلو ناروغیوڅخه مخنوی، د ناروغیو د مدیریت میتودونه او د حاصلاتو راټولولو میتودونو په اړه دوی ته په عملي ډول زده کړې ورکړل شوې.

محمدزی دخپل نندارېزې کروندې په اړه وایي: « په تېرو کالونو کې ما په پخواني طریقه د شولو کښت کاوو، چې زموږ حاصلات د مقدار او څرنګوالي له اړخه د قناعت وړ نه وه، مګرسږکال مې ددې نندارېز کښت په واسطه ښه حاصلات ترلاسه کړل، څرنګه چې مې تېرکال د شولو له دوه جریبه ځمکې څخه یو زر او ۹۰۰ ګیلوګرامه وریجې لاسته راوړل، مګر سږکال ددې نندارېزې کرکېلې په واسطه و توانیدم چې له هم هغه دوه جریبه ځمکې څخه دوه زره او ۹۷۴ ګیلو ګرامه وریجې تر لاسه کړم، چې دا زموږ د محصولاتو، کاروبار او تولید په ډګر کې د پام وړ پرمختګ او ډېروالی ښيي.»

هغه په خپلو خبرو کې وویل: « ما ددې نندارېزې کرکېلې په اوږدو کې ډېر اړین مهارتونه زده کړي دي، چې په راتلونکو کالونو کې به یې په خپله کښتونو کې پلي کوم. څرنګه چې مې تېرکال دوه جریبه ځمکه نږدې سل ځلې اوبه کړل مګر نندارېزه کرونده مې له لومړۍ ورځې بیا د حاصلاتو د راټولولو ترورځې پورې شاوخوا ۹۰ ځلې اوبه کړې دي، چې دا خپله د اوبو لګولو د ضایع کېدو مخنوی ښيي.»

نندارېز کښت له دودیز کښت سره ډېر توپیرونه لري د بیلګې په ډول د نندارېزکښت ځمکه د لایزرلیول ټکنالوژۍ (LLL) په واسطه هوارېږي، پداسې حال کې چې دا کارپه کلاسیک (پخواني) میتودونو کې په مسلکي ډول نه ترسره کېږي.

همدارنګه له کیمیاوي او حیواني سرو څخه د مخکنۍ محاسبې په اساس ګټه اخستل کېږي. څرنګه چې محمدزی تېرکال په نندارېزه کرونده کې ۲۰۰کیلوګرامه یوریا سره استفاده کړې وه، مګر د نندارېزې کروندې په جوړولو سره یاد مقدار ۱۵۰ کیلوګرامو ته ټیټه شوه. بل لور د بوټو ترمنځ فاصله په نظر کې نه نېول کېده، مګر دا کار په نندارېزه کرکېله کې په نظر کې نېول شوې او د بوټو ترمنځ فاصله رعایت شوې ده ترڅو بوټې په اساسي ډول وده وکړي او د نباتاتو ساقې قوي شي. په ټوله کې نندارېزې کروندې د بزګرانو لپاره یو ښه فرصت دی ترڅو له میخانیکي کرنې سره بلدتیا پیداکړي او په عصري ډول کښت او د اوبولګولو طریقې په خپله کرونده کې پلي کړي.

د یادولو وړ ده، چې د اوبو سرچینو پراختیا دپانګوونې پروژه (LKISP) د اسیایي پرمختایي بانک (ADB) له خوا تمویلېږي.

د کرنې اوبولګولو او مالدارۍ وزارت، د احصایې او معلوماتو ریاست وایې، په دې ورستیو کالونو کې د شولو عصري کرکېله ډېره شوې او ډېری بزګرانو ته د شولو نندارېزې قطعې او کروندې جوړې شوې دي، د احصایې او معلوماتو ریاست د چارواکو په وینا، په ۱۳۹۹یم کال کې د ټول هېواد کې په ۱۴۷ زره او ۵۵۴ هکتاره ځمکه د شولو کښت شوې وه او ټولټال ۴۳۹ زره او ۵۴۹ ټنه حاصلات ترې راټول شوي دي.

فعالیت‌های برنامه حمایت از اولویت ملی دوم در ولایت بلخ

محمد تمیم‌صدیقی
گزارش‌گر

برنامه حمایت از اولویت ملی دوم (SNAPP۲) یکی از پروژه‌های وزارت زراعت است که از سوی صندوق بین‌المللی برای انکشاف زراعت (IFAD) حمایت می‌شود. هدف از راه‌اندازی این برنامه، بهبود مصونیت غذایی، افزایش عواید، اشتغال‌زایی و بهبود وضعیت اقتصادی خانواده‌های فقیر روستایی در ولایت‌های بلخ، هرات، ننگرهار، کابل، پروان، لوگر و بغلان است.

این برنامه در بخش‌های توسعه زیربناها و سرمایه‌گذاری راهبردی در هشت ولسوالی ولایت بلخ فعالیت می‌کند. توسعه زیربناها شامل بخش‌های عرضه خدمات ترویج زراعتی، حمایت از دهقانان و سکتور خصوصی است.

شبکه‌های آبیاری

بخشی از کار برنامه حمایت از اولویت ملی دوم در بلخ، بازسازی شبکه‌های آبیاری، ساخت زیربناهای محلی، سرمایه‌گذاری روی تولید گندم، باغداری، مالداری و خدمات قرضه‌دهی است. در کنار سایر بخش‌ها، زمینه‌سازی برای دسترسی خانواده‌های بی‌بضاعت به قرضه‌های کوچک و تقویت ارزش‌های زنجیره‌ای محصولات زراعتی، از فعالیت‌های عمده این برنامه است. این برنامه در ولسوالی‌های نهرشاهی، دهدادی، بلخ، شولگره، دولت‌آباد، چهاربولک، چمتال و خلم تطبیق شده است.

برنامه حمایت از اولویت ملی دوم در ولایت بلخ در چهار بخش (ترویج زراعتی، مالداری، آبیاری و سکتور خصوصی) فعالیت می‌کند. این برنامه طی چهار سال، ۱۴ شبکه آبیاری را در هشت ولسوالی ولایت بلخ بازسازی کرده که زمینه آبیاری هزاران جریب زمین را فراهم کرده است. بازسازی شبکه‌های آبیاری سبب شده که حاصلات دهقانان ۲۰ درصد افزایش یابد و ۲۰ الی ۳۰ درصد از ضایعات آب در مزارع جلوگیری شود.

بخش ترویجی

در بخش ترویجی، این برنامه در ۹۵۰ جریب زمین، قطعه‌های نمایشی گندم ایجاد کرده و این کار محصولات دهقان‌ها را ۳۵۰ تا ۴۲۰ کیلوگرام در هر جریب افزایش داده است. هم‌چنان در ٦۴۸ جریب زمین، قطعه نمایشی پنبه ایجاد کرده که در پی آن محصولات دهقانان پنبه‌کار ۳۰۰ تا ۳۵۰ کیلوگرام در هر جریب افزایش یافته است. ایجاد ۵۰۰ جریب زمین قطعه نمایشی برنج هم از جمله فعالیت‌های این برنامه در بلخ است که این کار محصولات شالی‌کاران را ۴۰۰ تا ۴۲۰ کیلوگرام در هر جریب افزایش داده است. ایجاد قطعات نمایشی سبزیجات به مساحت ۵۹۷ جریب زمین که ۳۵۰ دهقان از آن مستفید شده‌اند، ایجاد ۱۲ سبزخانه کوچک برای زنان، حمایت ۱۰ گروپ زنان تولیدکننده سمارق، حمایت ۳۵۷ خانواده در بخش باغچه‌های خانه‌گی، توزیع ۵۳۳ بسته باغداری با ایجاد سبزخانه‌ها و باغچه‌های خانه‌گی و فارم‌های سمارق از دیگر فعالیت‌های برنامه اولویت ملی دوم در بلخ در بخش ترویجی است. این فعالیت‌ها، بهبود اقتصادی چشم‌گیری در زنده‌گی خانم‌های بی‌بضاعت و سبزی‌کار به میان آورده است.

بخش مالداری

برنامه حمایت از اولویت ملی دوم وزارت زراعت در ولایت بلخ در بخش مالداری نیز دستاوردهایی دارد.

این برنامه یک هزار و ۷۵۰ بسته وسایل جمع‌آوری کشمیره را به مالداران در این ولسوالی‌ها توزیع کرده است. هم‌چنان پنج مرکز جمع‌آوری شیر برای ۵۵۰ خانم و مالدار ایجاد کرده است تا آن‌ها در وقت معین و پیش از فاسد شدن شیر آن را به قیمت مناسب به فروش برسانند. این برنامه هم‌چنان ٦۵ هزار کیلوگرام خوراکه حیوانی کانسنتریت و ۵۵۰ بسته وسایل شیردوشی را به مالداران توزیع کرده که از این طریق وضعیت اقتصادی ۲۰۰۰ خانواده بهبود یافته است.

بخش سکتور خصوصی

دستاوردهای عمده برنامه حمایت از اولویت ملی دوم در بخش سکتور خصوصی، شامل تسهیل و عقد ۱۰۰ قرارداد هنگ، ۴۵۴ قرارداد پنبه، ۸۰ قرارداد شالی و ۵۵۴ قرارداد مالداری میان شرکت‌های هنگ، پنبه‌کار، شالی‌کار و مالداران و شرکت‌های پروسس‌کننده می‌شود. عقد این قراردادها سبب افزایش تولید هنگ و ایجاد بازارهای دوامدار برای محصولات لبنی، پخته، هنگ، بادرنگ، سمارق و بودنه شده است.

هم‌چنان با ایجاد و حمایت دو سبزخانه، در تولید بادرنگ این مزارع هفت برابر افزایش به میان آمده و با ایجاد فارم مرغ‌داری ۳۵۰ قطعه‌ای، زمینه اشتغال‌زایی برای مردم محل فراهم شده است. حمایت از یک گروپ ۱۰ نفری خانم‌های تولیدکننده سمارق، حمایت از یک فارم تولیدکننده بودنه که ظرفیت تولید آن پنج برابر افزایش یافته، توزیع ٦۷۷ بسته وسایل زراعتی به دهقانان، آموزش و ارتقای ظرفیت ٨٦٨ دهقان در مورد مراحل پس از برداشت حاصل و برگزاری ۳۴۵ جلسه میان تولیدکننده‌گان محصولات زراعتی و خریداران از دیگر فعالیت‌ها و دستاوردهای این برنامه در ولایت بلخ است.

قابل یادآوری است که براساس آمارها، تطبیق برنامه حمایت از اولویت ملی دوم، تغییرات زیادی در زنده‌گی دهقانان، مالداران و مستفیدشونده‌گان آورده و در بخش‌های مصونیت غذایی، ارتقای سطح آگاهی و افزایش درآمد

ننگرهار کې د تېلي او صنعتي نباتاتو ٦۰ نندارېزې کروندې جوړېږي

د ننگرهار د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست په دې ولایت کې دتېلي او صنعتي نباتاتو د کرکېلي د پراختیا او د تولید زیاتوالي په پار د تېلي نباتاتو ٦۰ نندارېزې کروندې جوړوي.

یاد نندارېزې کروندې، چې په کې ممپلي، کونځلې، لمرگل او سویابین شامل دي د ننگرهار ولایت په بېلابېلو سیمو کې جوړېږي.

د ننگرهار کرنې ریاست چارواکي وايي، چې د دغو نندارېزو کروندو د جوړولو په پار پر یوشمېر بزگرانو د یادو نباتاتو تخمونه او کیمیاوي سرې وېشل شوي دي. د دوی په خبره په دې ولایت کې د ممپلي ۱۳، د کونځلو ۷، د لمرگل ۲۰ او د سویابینو ۲۰ نندارېزې کروندې جوړېږي، چې د جوړولو په پار یې هر بزگرته د نندارېزو کروندو جوړولو په پار د ممپلیو ۱۵ کېلو اصلاح شوې تخم او ترځنگ یې ۲۵ کیلو «ډي،ای، پي» او ۵۰ کیلو یوریا سره وکړل شوي دي او دغه راز د کونځلو ۷ نندارېزو کروندو جوړولو په پار هر بزگر ته د کونځلو درې کیلو اصلاح شوې تخم او ترځنگ یې ۲۵ کیلو «ډي،ای، پي» او ۵۰ کیلو یوریا ، دلمرگل څلور کیلو اصلاح شوي تخم او ترځنگ یې ۲۵ کیلو ډي آي پي او ۵۰ کیلو یوریا او د سویابینو ۱۲ کیلو اصلاح شوې تخم ترځنگ ۲۰ کیلو ډي آي پي او ۱۵ کیلو یوریا سره وکړل شوي دي.

د دغو نندارېزو کروندو د جوړولو موخه د صنعتي او تېلي نباتاتو دودول دي.

د یادو نندارېزو کروندو په جوړولو سره، د برخمن شویو بزگرانو ترڅنگ نور بزگران هم کولی شي، چې د یادو بوټو د کرکېلي او روزنې لارې چارې زده کړي.

د ننگرهار د کرنې، اوبولگولو اومالدارۍ ریاست په پام کې لري، چې د منظمو ترویجې او تشویقي برنامو په لاره اچولو سره په دې ولایت کې د یادو ارزښت لرونکو نباتاتو د تولید او پروسس صنعت پیاوړي کړي.

نورالله پتمن
خبریال

زرغونتیا او بیارغونه؛
پکتیکا کې د ځنګلونو د پراختیا په پار هڅې

پکتیکا د هېواد سوېل ختیځ ته پروت له هغو ولایتونو څخه دی، چې شمال او شمال لوېدیځ ته یې غزني او د لوېدیځ په یوه څنډه کې یې زابل او د پاکستان هېواد د بلوچستان ایالت موقعیت لري. سوېل او سوېل لوېدیځ ته له شمالي او سوېلي وزیرستان سره اوږده پوله لري.
پکتیکا د مرکز ښرنې سربېره ۱۹ اداري واحدونه چې متاخان، یوسف خېل، یحي خېل، اومنه، سرروضه، زرغون شهر، جاني خېل، ګومل، سروبي، اورګون، زیړوک، نکه، ډیله خوشامند، وازه خواه، تروې، ورممی، برمل، ګیان او میشت ولسوالی لري، چې یو شمېر یې خورا زیات ځنګلونه او ځنغوزو څخه برخمنې دي.
د دغه ولایت ډېری وګړي په کرنه او مالداری بوخت دي، چې په اوړي کې د غوره اب هوا له امله د ګڼو کرنیزو پیدا وار د تولید په ډله کې هم حسابیږي؛ چې په ګڼ شمېر کرنیز توکي په ځانګړي توګه ځنغوزی یې خورا د لوړ ارزښت لرونکو مېوو څخه شمېرل کېږي، چې هر کال تري په ګڼ شمېر ځنغوزې او نورې مېووې تري په بېلا بېلو وختونو کې راټولېږي.
دا چې ځنګلونه، څړځایونه ، او شنې سیمې د یو هېواد او ټولنې ملي شتمني ده او د دې ارزښتناکې خزانې ساتنه د هېواد په پرمختګ او سوکالی کې مهم رول لوبوي په همدې موخه د کرنې، اوبولګولو او مالداری وزارت یې هم په پار ګڼ پرګرامونه او برنامې پلي کړي دي، چې له هغې ډلې یې یو هم د پکتیکا ولایت د ځنګلونو لپاره د کورنیو قوریو جوړول دي، چې د پکتیکا سر بېره دا پرګرام په نورو ټاکلو ولایتونو کې هم په لاره اچول شوی دی. د ځنګلونو رغونه د هېواد د اقتصادي ودې په پروسه کې خورا مهم اهمیت لري.
د پکتیکا ولایت د کرنې، اوبولګولو او مالداری ریاست چارواکي وایي، چې د ځنګلونو د پراختیا او زرغونتیا په پار یې هڅې پیل کړي دي، چې په پار یې د ځنغوزیو او چهارمغزو ګڼې قورنی قوریې د یاد ولایت په بېلابېلو ولسوالیو کې د سیمې اوسېدونکو سره په همغږی جوړې کړي دي.
د پکتیکا ولایت د کرنې رییس فضل الربي زمانزی وایي، چې د ۱۴۰۰م کال په ترڅ کې د یاد ولایت په سروضه، ارګون، سروبي او زیړوک ولسوالیو کې ۴۵۰ زره د ځنغوزیو او چارمغزو نیالګي تولید شوي دي، چې راتلونکي پسرلي ته به د ځنګلونو د پراختیا په پار ټاکل شویو سمیو ته ولېږدول شي او تر څنګ یې د ۲۷ ټولنو له ډلي څخه په ۲٦ ټولنو کې د ځنغوزیو مستقیمه کرنه په سیمه کې تر سره شوي، چې ورسره په ټولو ټولنو کې د مستقیمې کرنې په ساحه کې د ځنګل ساتنې او تخریب مخنیوي په پار محافظتي سیمه جوړه شوي ده او په پار یې ۳٥٦ قوریه لرونکو ته اړین وسایل او په یو لړ ولسوالیو کې اغزن سیمونه هم وېشل شوي دي.
د زمانزي په خبره د ځنغوزیو او چهارمغزو کورنی قوریې د یاد ولایت په ارګون، سروبي، سروضې او زیړوک ولسوالیو کې پلي کیږي، چې په پار یې اړوند چارې لکه د اوبو رسول او د سیمې کنټرول هم په پام کې نیول شوي دي او په اورګون او سروبي ولسوالیو کې یې په پار د چکډیمونو سروې هم شوې ده او هرې ټولنې لپاره دوه کارکونکي هم ګمارل شوي دي.
د یاد ریاست د مالوماتو له مخې یاد د کورنیو قوریو پروژه د پکتیکا ولایت په ۴ ولسوالیو سروضه، ارګون، سروبي او زیړوک کې د ځنګلونو د احیا، بیارغونې، ځنګل ساتنې، او د ځمکې لاندې اوبو مدیریت په پار فعالیت کوي، چې ۲۷ ځنګلي ټولنې او ۳٥٦ قوریه لرونکي یې غړیتوب لري، چې یوازې په ۱۳۹۹یم کال کې په سروضه، ارګون، سروبي او زیړوک ولسوالیو کې ۳۲۰زره د ځنغوزیو او چارمغزو نیالګي تولید شوي وو.
د پکتیکا د کرنې ریاست د چارواکو په خبره ددې ولایت د ځنغوزیو او چارمغزو قوریه لرونکو ته عامه پوهاوی، د ټولنو جوړل، روزنه ورکول او د ۲۰ سیمه ییزو ښوونځیو جوړل، د اړینو وسایلو وېش، د قومي مشرانو سره د ځنګلونو د وهلو په پار قومي تړونه ته هڅول، د کمیاوي سرو او تخمونو ورکړه نورې هغه چارې دي، چې ورسره به د سیمې د اقتصادي پیاوړتیا تر څنګ د چاپېریال د سمسورتیا لامل هم شي.
دغه راز د یادو کورنیو قوریو څخه برخمن شوي قوریه لرونکي هم خوښ دي، چې د ځنګلونو د لا پراختیا په پار یې ورته اړین تخمونه، اړوند توکي او په کور د ننه ارزښتناک او مناسبې قوریې ورته جوړې کړي دي.
عطاء الله د پکتیکا ولایت د سروبي ولسوالی د عباس خېلو د کلي اوسېدونکی او د ځنګلونو د ساتنې ټولنې رییس هم دی، هغه له دوه کالونو راهیسې د ځانګلونو د پراختیا، ساتنې او نیالګیو روزنې په قوریو کې کار کوي تر څو له دې لارې د ورکړل شویو تخمونو په مرسته له ځنګلونو څخه پاتې سیمې زرغونې او په ښه ډول سره تري ساتنه وکړي.

د عطاءالله په خبره که څه هم د خلکو لوالتیا د ځنګلونو د لا پراختیا او قوریو روزنې په برخه کې خورا زیاته ده خو د ناروغیو او افاتو د کنټرول په برخه کې یې قوریې له یو لړ ستونزې سره مخ دي، چې په پار یې څوځلې د حل لارې چارې ورته لټولې دي تر څو په ښه ډول سره ورکړل شوي کورنی قوریې تر روزنې وروسته سیمه ته ولېږده وي. نموړی د ځنګلونو د لا پراختیا لپاره د کرنې وزارت څخه غواړي تر څو په سیمو کې ورته د اوبو لوی او کوچنی چکډیمونه، بندونه او کانالونه جوړ کړي.
دغه راز حاجي نادرشاه د اورګون ولسوالی د فقیرانو په کلي کې یو تن بل د کرنې وزارت له ورکړل شویو کورنیو قوریو برخوال دی، له هغه سره په قوریو کې سلګونه د چارمغزو او ځنغوزیو نیالګي تر روزنې لاندې دي، چې د خورا ښې پایلې په ترڅ کې یې نور د سیمې اوسېدونکي هم یادې برخې ته هڅولي تر څو له دې لارې خپلې سیمې ته زرغونتیا ورکړي.
د پکتیکا ولایت د کرنې ریاست د نورو ګټو فعالیتونو په دوام هڅه کوي تر څو د سیمو اوسېدونکو سره له نږدې هغې لارې چارې چې د سیمې د ښېرازی لامل ګرځي تر سره کړي.
د کرنې وزارت د پکتیکا ولایت سر بېره د هېواد په یو شمېر نورو ولایتونو کې هم د ځنګلونو د پراختیا او بیارغونې په پار یو لړ پرګرامونه پلي کړي دي، چې له هغې ډلې د ځنګلونو د قوریو جوړول، د ځنګلي بیارغول، د ځنګلونو ساتنه، د ځنګلونو ساتنې په پار ټولنې رامنځته کول، د ځنګلونو په اړه د خلکو عامه پوهاوی زیاتول او نورې ګټې برنامې هغه څه دي، چې د کرنې وزارت له لوري د ځنګلونو د پراختیا په پار تر سره شوي دي.

هفته‌نامه دهقان
صاحب امتیاز: وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
(۰۷٦٦٤۰۰٦۰۰ - akbar_rostami۱۰@yahoo.com)
مدیر مسوول: جمعه‌گل اشرفی ۰۷۸۱۲۰۲۸۹٦ - Ashrafi.jumagul@gmail.com
دبیران: ظفرشاه رویی، جمعه‌گل اشرفی
گزارشگران: گیتی محسنی، شفیق‌الله نوری، شجاع‌الحق نوری
نعیم رضایی، حشمت‌الله حبیبی، مینا افسری
عبدالواسع خان‌زاده، محمد تمیم صدیقی و نور الله پتمن
برگ‌آرا: بشیر رسا
نشانی برقی: Public.relation@mail.gov.af
ویب‌سایت: www.mail.gov.af
فیس‌بوک: وزارت زراعت، آبیاری و مالداری / د کرنې، اوبولګولو او مالداری وزارت
تویتر: @MAIL_AF
شماره‌های تماس: ۰۷٦٦٤۰۰٦۰۰ ۰۷٤۸۰۰۹۱۳۷
آدرس: جمال مینه، کارته سخی، کابل، افغانستان

DEHQAN WEEKLY

STANDARD AGRICULTURE: ACCESS TO GLOBAL MARKET

No: 148 ▪ Dehqan Weekly ▪ Saturday ▪ June 26th ▪ 2021

ترویج کشت چیله‌ای در ننگرهار

شجاع الحق نوری
گزارش‌گر

پروژه کاهش خطرات تغییر اقلیم (CDRRP)، مربوط به وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، در دو سال گذشته توانسته است ۳۲ سبزخانه بزرگ را در ولسوالی‌های کامه، خیوه و بهسود ولایت ننگرهار بسازد. مستفیدشونده‌گان این سبزخانه‌ها از حاصل و درآمد بیشتر آن حکایت دارند و از نتیجه مثبت آن ابراز خرسندی می‌کنند.

محمدامین، باشنده‌گان قریه زاخیل ولسوالی کامه ننگرهار، می‌گوید که با فروش ۲۵۰ خریطه بادنجان رومی، تاکنون ۳۵ هزار افغانی به دست آورده است و این درآمد به‌مراتب بیشتر از آن است که در گذشته به دست می‌آورد.

او می‌گوید: «سه بسوه زمینم را پروژه تغییر اقلیم سال گذشته سبزخانه ساخت. امسال حاصل داده، نتیجه مثبت دارد. کشت در سبزخانه آسان است و به دور از آفات و امراض می‌باشد. همچنان چند برابر اضافه‌تر از ساحه باز حاصل می‌دهد.»

به گفته این مرد، در یک سال دو مرتبه از این سبزخانه‌ها حاصل می‌گیرند و پول فروش آن به ۱۷۰ تا ۱۸۰ هزار افغانی می‌رسد.

او گفت: «در این گرین‌هوس دو فصل کشت می‌کنیم؛ فصل اول بادنجان رومی و در فصل دوم بادرنگ. خوبی دیگر این سبزخانه این است که دواپاشی و آبیاری به‌صورت منظم صورت می‌گیرد. از یک گرین‌هوس در یک سال از هزار تا یک‌هزار و دوصد سیر حاصل گرفته می‌شود و درآمد آن هم به ۱۸۰ هزار افغانی می‌رسد.»

قاری عبدالحکیم، باشنده دیگری از شورای پُل‌سراچه ولسوالی بهسود، نیز از این سبزخانه‌ها مستفید شده و به زنده‌گی‌اش رونق داده است. او گفت: «سابق در این مزارع گندم و جواری کشت می‌کردیم، حاصل آن به‌مراتب کم بود. در هفته اول فروش بادنجان رومی ۴۰ هزار افغانی فروش کردم، امید دارم که امسال تا ۹۰ هزار افغانی فروش کنم. اگر سنجش کنیم، سه بسوه زمین گرین‌هوس برابر به سه جریب زمین فضای آزاد حاصل می‌دهد.»

این دهقان، سال گذشته از فروش حاصلات بادرنگ و بادنجان رومی این سبزخانه یک قوریه تولید نهال نیز ساخته است.

وی می‌گوید: «سال گذشته از فروش بادرنگ و رومی این سبزخانه ۱۵۰ هزار افغانی فروش داشتم. با این پول توانستم یک قوریه تولید نهال بسازم و فروش کنم. در این قوریه بیش از یک‌هزار نهال تولید کردم که آماده فروش می‌باشد و پول آن نیز امسال نصیبم می‌شود.»

پروژه کاهش‌دهی خطرات حوادث ناشی از تغییر اقلیم (CDRRP) برای پنج سال طراحی شده و در ولایت‌های جوزجان و ننگرهار عملی می‌شود. هدف عمده این پروژه، بهبود آماده‌گی‌ها و انعطاف‌پذیری جوامع روستایی در برابر خطرات حوادث ناشی از تغییر اقلیم و بهبود اقتصاد دهقانان از طریق ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار و مطابق با تغییر اقلیم است. صندوق محیط زیست جهان و برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) تمویل‌کننده‌گان این پروژه هستند.

متخصصان زراعت می‌گویند این سبزخانه‌ها در صورت مدیریت بهتر آب و خاک، در یک سال سه فصل حاصل می‌دهند، اما در افغانستان دو فصل کشت می‌شود. ننگرهار، ولایتی با داشتن آب و هوای گرم، فضای مساعد برای احداث سبزخانه‌ها دارد. بیشترین تولید سبزخانه‌های این ولایت بادرنگ و بادنجان رومی است.